

När jag klättrar är jag en klättrare

Om tolerans, komensatoriskt, normkritisk och rosa pedagogik

Ana Rodriguez Garcia

Maria Honak

<http://anarodriguezgarcia.com>

Oktober 2014

När jag klättrar är jag en klättrare

Vem vi är och hur de andra uppfattar oss är inte alltid likt. I den här artikel beskrivs två situationer som hände under de sista året och som har hjälpt oss att kunna jämföra olika pedagogiska perspektiv. Nedan kan ni läsa om båda situationer. I analysen diskuterar vi om begreppen tolerans, kompensatoriskt, normkritisk och rosa pedagogik och granskar våra egna värderingar och föreställningar om genus och jämställdhet.

Situation 1

Simon, 3 år. I förskolan. Vi sitter på samlingen och en pedagog börjar ta fram barnens kort för att kolla vem är här idag. Som en rutin gör vi en lek och idag hittar på pedagogen att fråga öppet om det barnet som finns på kortet är en pojke eller en flicka. Varje gång hon tar fram ett kort frågar hon "Är det här en pojke eller en flicka?" Barnen svarar "rätt" de flesta gånger och när de svarar "fel" rättar pedagogen deras svar, och argumenterar att pojkar har snopp och flickor har snippa.

Jag sitter brevid Simon och innan hans kort kommer fram börjar han viska till mig att han har långt hår. Jag lyssnar på honom men visar honom att nu sitter vi på samlingen och ska lyssna på den andra pedagogen. Efter några minuter viskar han till mig att han har lila tights för att han gillar lila. Jag nickar och visar honom att jag lyssnar på pedagogen. Då märker jag inte vad han försöker säga till mig. När hans kort kommer fram alla barn säger att han är en pojke. Andra pedagogen bekräftar kompisarnas svar. Han tittar på mig lite arg och säger att han vill inte vara en pojke. Då märker jag var han försökte säga under hela samlingen och då svarar jag att det får han bestämma, ingen annan än honom. Jag säger till honom att han ska få vara vad han vill vara. Han ser lite gladare ut och fortsätter lyssna på pedagogen.

Simon försöker få pedagogen att förstå att han inte vill bli benämnd som pojke genom att peka på de attribut hos honom som är feminint kodade, så som hans långa hår och lila tights. Simon har vid en ålder 3 redan insett vilka attribut som är sexuellt kodade för flickor och pojkar (Martinsson, L., Reimers, E. 2014,83) och även insett att han själv inte passar in i den normen.

Simon är medveten om sitt biologiska kön och vilka förväntningar som finns kopplade till det. Han hittar strategier för att förmedla att han inte vill vara pojke genom att använda sig av utseendet. Vi tror att Simon genom sina kommentarer till pedagogen vill fråga om hon inte har sett att han inte är en vanlig pojke.

Situation 2

Simon är 4 år. Simons förälder berättar för oss att han har frågat hemma hur man får en snippa. Föräldern har berättat att man kan operera sig så att man får en snippa, men att man behöver vara äldre för att få göra det. Simon hade då frågat om det innebar att han var tvungen att skära av snoppen. Mamman har bekräftat att det är så.

Simon visar även här att han inte vill vara en pojke. Han säger inte att han vill vara en flicka, men han vill ha en snippa. Precis som han pratade i samlingen om hans attribut som är feminint kodade pratar han här om ett ännu starkare feminint kodat attribut.

Om vi skulle använda toleranspedagogiken, skulle vi prata med de andra barnen och tala om att Simon inte vill bli kallad pojke och att det är ok. Vi skulle riskera att framställa honom som en avvikande minoritet som ska tolereras av en heterosexuell majoritet. (Lenz Taguchi H., Bodén, L., Ohrlander K., (red.) 2011, 68) Risken med att ställa de övriga barnen i en turistposition (Martinsson L., Reimers E., 2014, 90). Om vi gör så ställer vi de andra barnen i en "turistposition". Då pekar vi inte bara ut Simon som någon annorlunda, vi sätter även en etikett på de andra barnen som en del av heteronormen.

Att använda en Kompensatorisk pedagogik skulle inte hjälpa heller. Då skulle vi dela upp barnen i gruppen för att kompensera de svaga egenskaperna. Och då funderar vi på i vilken grupp Simon skulle passa in? Eftersom han är en *biologisk* pojke skulle han hamna i pojkguppen. Men han är redan ett barn som kan prata känslor, och som gillar mjuka och lugna aktiviteter. Om vi istället skulle lyssna på vad han säger (vill inte vara en pojke) skulle han hamna i flickgruppen, och skulle han träna på klättring eller fotboll, kanske, men han är också bra på det.

Om vi tittar på tabellen på sida 41 i En rosa pedagogik (Lenz Taguchi H., Bodén, L., Ohrlander K., (red.) 2011, 41) ser vi att Simon både har och saknar förmågor från båda sidor vilket gör att vi inte anser att den pedagogiken är ett bra alternativ för oss att jobba med.

Den kompensatoriska pedagogiken möjliggör endast lagoma överskridanden och bara till fortsatt heterosexuella positioner (Lenz Taguchi H., Bodén, L., Ohrlander K., (red.) 2011, 175) men Simon visar tydligt att hans identitet inte har tydliga etiketter som passar in i flick- och pojknormen.

Att använda en normkritisk pedagogik/Rosa pedagogik är den alternativ vi tycker om mest. Om vi gjorde det, skulle Simon inte hamna utanför normen. Vi skulle agera som att varje barn har en egen subjektposition, utspridd på ett horisontell plan, där det inte finns några hierarkier (Lenz Taguchi H.,

Bodén, L., Ohrlander K., (red.) 2011, 179).

Detta skulle då innebära att frågan om Simons identitet är olika i olika sammanhang. Han är en klättrare när han klättrar och en målare när han målar (Lenz Taguchi H., Bodén, L., Ohrlander K., (red.) 2011, 185). Simon kanske väljer att närma sig eller distansera sig från pojknormen genom de kläder han väljer och de aktiviteter han väljer och de kompisar han leker med under dagen. I varje sammanhang är han en version av sig själv och alla dessa versioner är hans jag.

Att läsa om alla dessa olika pedagogiska synsätt och diskutera det utifrån faktiska situationer har hjälpt oss analysera varje pedagogik mycket djupare. Att prata om ett konkret barn har gett en praktiskt dimension till teorin. Vi har dessutom tittat på iO Tillett Wright på TED Talks (http://www.ted.com/talks/io_tillett_wright_fifty_shades_of_gay#t-1073974) som pratar väldigt öppet om hur *hen* förstår genus och hur kategorier begränsar oss.

Referenser

Martinsson, Lena och Reimers, Eva (2014). Skola i normer 2 uppl. Gleerup.

Lenz Taguchi Hillevi, Boden, Linnea och Kajsa Ohrlander (red.) (2011). En rosa pedagogik - jämställdhetspedagogiska utmaningar. Liber.